

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица 25/IV, Београд
Број: 4/0-01-778/2024-1
Датум: 07.08.2024. године

Председник Комисије за заштиту конкуренције, на основу члана 35. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13) дана 07.08. 2024. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

- I ПОКРЕЋЕ СЕ ПОСТУПАК** испитивања повреде конкуренције по службеној дужности против привредних друштава:
- JAPI COM DOO ZA PROIZVODNJU, TRGOVINU I USLUGE, МБ 08664005, са седиштем у Новом Саду на адреси Руменачка број 13, које заступа директор Николај Агић;
 - SINGI INŽENJERING DOO, МБ 17327038, са седиштем у Београду (Врачар) на адреси Молерова 74/6 које заступа дирктор Александар Мариновић;
 - SOLVIT NETWORKS DOO, МБ 20589663 са седиштем у Београду (Чукарица) на адреси Пожешка број 60, које заступа директор Немања Бегенишић и
 - EVIDEN doo, МБ 20665394, са седиштем у Београду (Нови Београд) на адреси Тадије Сондермајера 11А, које заступа директор Бранко Илић;
- ради утврђивања постојања повреде конкуренције из члана 10. Закона о заштити конкуренције.
- II** Позивају се сва лица која располажу подацима, исправама или другим релевантним информацијама које могу бити од значаја за утврђивање чињеничног стања у овом поступку да исте доставе Комисији за заштиту конкуренције на адресу ул. Савска бр. 25, Београд.
- III** Овај закључак се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страни Комисије за заштиту конкуренције.

Образложење

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) је примила иницијативу за испитивање повреде конкуренције против привредног друштва JAPI COM DOO ZA PROIZVODNJU, TRGOVINU I USLUGE, МБ 08664005, са седиштем на адреси у Новом Саду, ул. Руменачка број 13, које заступа директор Николај Агић (у даљем тексту: JAPI COM). Подносилац иницијативе наводи да је као партнер компаније Kaspersky онемогућен да подноси понуде у поступцима јавних набавки с обзиром на то да је од једног од дистрибутера Kasperskog за Србију обавештен да једино „партнер“ JAPI COM може да поднесе понуду наручиоцу за конкретну јавну набавку (набавка 560-23-О наручиоца Клинички центар Војводине).

На основу јавно доступних података са сајта компаније и доступних регистара привредних друштава, утврђено је да је KASPERSKY LABS LIMITED са седиштем на адреси 5 Merchant Square, Лондон, Уједињено краљевство (у даљем тексту: Kaspersky), кровно матично друштво групације Kaspersky, а да у великом броју земаља има зависна друштва. За тржиште Европе и Републике Србије је, према подацима са сајта друштва Kaspersky, задужена канцеларија у Лондону. За компанију Kaspersky, а према јавно доступним подацима из истог извора, утврђено је да се ради о компанији која развија и продаје широк спектар производа и решења за сајбер безбедност; да су Kaspersky производи намењени како за индивидуалне кориснике, тако и за пословне клијенте; производи компаније Kaspersky обезбеђују основну заштиту од вируса, тројанаца, малвера и других злонамерних програма, напредну заштиту од интернет претњи укључујући заштиту приватности, заштиту од фишинга и онлајн превара, заштиту лозинки, шифровање података и сигурно складиштење датотека, заштиту идентитета и контролу безбедности, заштиту приватности и безбедно прегледање интернета, заштиту крајњих тачака, сервера и мобилних уређаја, заштиту од рансомвера, као и специјализована решења за заштиту индустријских система и мрежа..

У циљу провере навода из иницијативе, а сходно овлашћењима Комисије у складу са одредбом прописаном у члану 183. став 1. тачка 11) Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“ 91/19 и 92/23, у даљем тексту: ЗЈН), преко Портала јавних набавки¹ извршен је увид у јавне набавке које су за предмет набавке имале: лиценце за антивирусни програм Kaspersky, лиценце за интегрисану заштиту, односно Endpoint security, лиценце за антимаљвер решење итд. у којима је су понуђени производи чији је произвођач Kaspersky (у даљем тексту: решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky) и издвојена релевантна документација.

Из расположиве документације утврђено је да су наручиоци у делу документације „Критеријуми за квалитативни избор привредног субјекта“ у оквиру техничког и стручног капацитета у складу са одредбама прописаним у члану 117. ЗЈН, у зависности од сваке појединачне јавне набавке, захтевали опште критеријуме који су се тичали предмета набавке, односно да понуђач има сертификат за запослене и/или овлашћење за продају антивирусног софтвера издато од стране произвођача антивирусног софтвера, односно да је дистрибутер/партнер произвођача лиценци. У појединим поступцима наручиоци нису захтевали критеријуме који се тичу техничког и стручног капацитета односно нису захтевали да привредни субјекти који подносе понуде имају искуство у погледу раније извршених уговора.

У вези са поменутиим захтевом, а на основу јавно доступних података на веб сајту² компаније Kaspersky, утврђено је да следећа привредна друштва имају партнерски однос са компанијом Kaspersky за територију Републике Србије:

- Comtrade system integration – platinum партнер;
- JAPI COM – platinum партнер ;
- Aigo Business System – platinum партнер;
- SINGI INŽENJERING doo – platinum партнер (у даљем тексту: SINGI);
- SOLVIT NETWORKS DOO – platinum партнер (у даљем тексту: SOLVIT);
- Energointeh kibernetika doo – platinum партнер;
- Perspektka doo – silver партнер;
- Informatika a.d. – silver партнер;
- Ingram Micro doo – silver партнер;
- Pprinter Sistem doo – silver партнер;
- Prometra doo – silver партнер;

¹ Доступно на: <https://jnportal.ujn.gov.rs/>

² Доступно на:

https://locator.kaspersky.com/b2b/?locale=en&filter_UF_COUNTRY=a0Ea000000GIKAAEAN&filter_UF_STATE=all&filter_ADDRESS=&filter_ADDRESS_S=&filter_ADDRESS_W=&filter_ADDRESS_N=&filter_ADDRESS_E=&filter_UF_ACCOUNTNAME=&set_filter=SEARCH

- Tera system integration doo – silver партнер;
- Itc Crowd – регистрован партнер;
- Telekom Srbija – регистрован партнер и
- Ingran Micro doo који има статус ауторизованог тренинг центра.

Увидом у овлашћења за продају и вршење услуге техничке подршке која је давао Kaspersky, а понуђачи достављали наручиоцима у оквиру својих понуда у поступцима јавних набавки, утврђено је да поред друштва чији су подаци објављени на сајту Kaspersky, постоје и друга привредна друштва која имају овлашћења за продају и пружање подршке за Kaspersky производе. Тако на пример, један од понуђача који је имао статус овлашћеног партнера, а у тренутку покретања овог поступка није наведен на веб сајту компаније Kaspersky је ATOS IT SOLUTIONS AND SERVICES доо Београд³ (у даљем тексту: ATOS IT или EVIDEN doo) који је у поступцима јавних набавки, које је спроводио наручилац ЈКП „Београдске електране“ достављао потврде произвођача Kaspersky да је овлашћени партнер (сертификат⁴ који је важио до 31.1.2022. године, као silver партнер и сертификат који је важио до 31.1.2023. године - gold партнер).

На основу прегледаних и анализираних више од 40 поступака јавних набавки који су за предмет набавке имали решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky, утврђено је да се у поступцима јавних набавки са наведеним предметом набавке јавља само по један понуђач, без обзира на чињеницу утврђену на основу јавно доступних података да постоји више овлашћених дистрибутера односно партнера који су овлашћени да продају решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky и који су били у могућности да понуде предмет јавне набавке.

Од прегледаних поступака јавних набавки, као пример издвојени су и приказани следећи поступци у којима је уочен поменути образац понашања да се јавља само по један понуђач који нуди решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky и чија је понуђена цена скоро једнака процењеној вредности (и у ситуацији када наручиоци не закључују оквирне споразуме), при чему се исти понуђачи углавном јављају код истих наручилаца:

Наручилац	Предмет набавке	Реф. бр. набавке	процењена/ уговорена вредност ЈН	Број понуда у ЈН	Изабрани понуђач	Привредна друштва против којих је покренут поступак која су преузела документацију за предметну ЈН ⁵
Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије	Лиценца за антималвер решење	14/2024	2.500.000/ 2.500.000	1	Јапи Com доо Нови Сад	Јапи com, Solvit и Singi
		13/2023	3.000.000/ 3.000.000	1	Singi Inženjering доо Београд	Јапи com и Singi
Јавно комунално предузеће "Информатика" Нови Сад	обнова лиценци за Endpoint security	ЈН 23/21 ОП	3.500.000/ 3.500.000 ОС	1	Јапи Com доо Нови Сад	Јапи com
		ЈН 22/23 ОП	3.500.000/ 3.493.500 ОС	1		Јапи com
		ЈН 21/24 ОП	3.900.000 3.882.270	1		Јапи com
		ЈН 12/24 ОП	4.500.000 4.428.000			Јапи com

³ Увидом у Решење које је донео Регистратор регистра привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре број БД 64190 /20213 од 14.07.2023. године, утврђено је да је привредно друштво ATOS IT SOLUTIONS AND SERVICES променило назив у EVIDEN doo.

⁴ Наведени сертификати чине део понуда које је ATOS IT као учесник у заједничким понудама са PLANETSOFT doo (реф. бр. набавки 103 ou/21, 101 ou/21 и 62 OU/22) достављао наручиоцу ЈКП "Београдске електране".

⁵ Подаци прибављени са Портала јавних набавки

		ЈН 20/22 ОП	3.500.000 3.500.000 ОС	1		Japi com	
Републички фонд за здравствено осигурање	Обнова лиценце за антивирусни софтвер Kaspersky	404-1-105/24- 11	4.000.000/ 3.990.000	1		Japi com	
		404-1-105/22- 113	4.000.000/ 3.990.000	1		Japi com	
		404-1-105/21- 83	4.000.000/ 3.990.000	1		Japi com	
Клинички центар Војводине	софтверско решење за endpoint заштиту болница на Мишелуку	560-23-О	П1 1.750.000 П2 350.000/ П1 1.748.800/ П2 348.600	1		Japi com и Singi	
Јавно комунално предузеће "Београдске електране"	Обнова лиценци система за endpoint заштиту	52 OD/NZ/20	5.500.000/ 4.374.000	1	Planetsoft doo Београд, и Atos IT Solutions and Services доо Београд (сада Eviden doo)	Eviden doo Planetsoft doo	
	Обнова лиценци програма за антиви. заштиту - Kaspersky са услу. за Treath, Response & Detection	103 ou/21	20.000.000/ 19.888.500	1		Eviden doo Planetsoft doo Japi com	
	Обнова лиценци система за индустријску ИТ безбедносну заштиту - Kaspersky	101 ou/21	15.000.000/ 14.945.544	1		Eviden doo Planetsoft doo Japi com	
	Обнова лиценци система за индустријску ИТ безбедносну заштиту - Kaspersky	62 OU 22	15.000.000/ 14.945.544	1		Eviden doo Planetsoft doo Japi com и Solvit	
	Обнова лиценци програма за антивирусну заштиту	164 OU/22	5.000.000/ 4.932.075	1		Solvit Networks доо Београд	Eviden doo Planetsoft doo и Solvit
	Обнова лиценци програма за антивирусну заштиту	50 OU/23	21.000.000/ 21.000.000 (ОС две партије)	1			Japi com, Eviden doo и Solvit
Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда	Обнова лиценци за Kasperski Антивирус	OP-27/21	700.000 686.300	1		Japi com и Singi	
		OP-44/23	900.000 879.697,50	1		Singi	
Републички хидрометеоролош ки завод	Продужење антивирусног програма Kaspersky Endpoint Security	404-170/21	300.000 297.500	1	Singi Inženjering доо Београд	Japi com и Singi	
		404-151/22	300.000 297.500	1		Japi com, Eviden doo и Singi	
		404-199/23	300.000 280.000	1		Japi com и Singi	
Републички завод за статистику	Продужење лиценце за Kaspersky антивирус	08/23	1.300.000 1.290.139	1		Singi	
SMATSA DOO	Софтвер и лиценце (лиценце за антивирусну заштиту)	51/D/22	2.300.000 1.724.250	1		Japi com и Singi	
		JN 1/2021	700.000	1		Singi	

Завод за интелектуалну својину	лиценце за антивирусну заштиту		659.570			
		JN 1/23	700.000 688.908	1		Japi com и Singi
		1/2024	700.000 688.908	1		Japi com и Singi
Јавно комунално предузеће "Београдски водовод и канализација"	Обнова лиценци за техничку рачунарску мрежу	212 OD 23	1.500.000 1.048.876	1	Solvit Networks доо Београд	Japi com, Solvit и Singi
ЈП Пошта Србије	одржавање лиценци за интегрисану заштиту	jn 157/2021	9.200.000 9.184.900	1		Solvit
	лиценце за интегрисану заштиту	146/2022	2.400.000 2.386.000	1		Japi com и Solvit
	интегрисана заштита радних станица и сервера	322/2022	60.000.000 59.871.200	1		Solvit

Увидом у документацију која чини саставни део понуде у поступцима јавних набавки које понуђачи достављају преко Портала јавних набавки, Комисија је констатовала да понуде садрже потврде које је Kaspersky или његово овлашћено лице⁶ издао понуђачима у поступцима јавних набавки, као доказ да су понуђачи овлашћени за продају производа компаније Kaspersky. У потврдама је наведено да су издаване из канцеларије Kaspersky са седиштем у Републици Чешкој а потписиване су од стране Kaspersky менаџера за Западни Балкан. У потврдама је наведено да је менаџер за Западни Балкан, који је потписивао потврде за Kaspersky овлашћен за потписивање овлашћења за продају на територији Републике Србије, при чему то овлашћење није достављано уз понуде (исто није ни захтевано од стране наручилаца). Потврде су издаване за сваку конкретну јавну набавку.

Као саставни део својих понуда учесници на тржишту из става I диспозитива овог закључка, су достављали и овлашћења за продају и пружање подршке за решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky. Увидом у предметна овлашћења утврђен је статус партнера (платинум, силвер, голд) и чињеница да су овлашћења потписана од стране неког од руководиоца компаније Kaspersky или зависних друштава, те да имају лични идентификациони број и рок до када важе.

На основу расположивих потврда и овлашћења која су понуђачи прибављали за сваку јавну набавку за коју су подносили понуде утврђено је да учесници на тржишту из диспозитива овог закључка имају статус Platinum партнера и могу да нуде све производе из портфолиа који се односи на решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky.

На основу документација за јавне набавке које су наручиоци расписивали, утврђено је да су критеријуми за квалитативни избор привредног субјеката одређени тако да су најмање сви Platinum партнери компаније Kaspersky за територију Републике Србије испуњавали, од стране наручиоца, захтеване критеријуме.

Након анализе достављених понуда у поступцима јавних набавки чији саставни део су потврде и овлашћења које је издавала компанија Kaspersky, а без обзира на то да ли су наручиоци у поступку јавне набавке као критеријуми за квалитативни избор привредног субјекта захтевали да привредни субјект буде ауторизовани партнер компаније Kaspersky, да је овлашћен за продају или да има ангажована лица која имају одређени сертификат Kaspersky

⁶ Зависно друштво у Чешкој Републици, „Kaspersky Czech Republic“ s.r.o, Nadražní 344/23, Праг

професионалца, утврђено је да су понуђачи у већини од анализираних јавних набавки достављали потврду компаније Kaspersky за конкретну јавну набавку коју је, у складу са претходно описаном процедуром, потписао неко од менаџера за територију Западног Балкана. Наведена потврда је гласила на име конкретног понуђача, адресирана је на конкретног наручиоца и садржала је број и назив конкретне јавне набавке или њене партије.

На основу свега наведеног Комисија је у вези са поступцима јавних набавки које су за предмет имале решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky, а за које су подаци доступни на Порталу јавних набавки, утврдила следеће:

- наручиоци су критеријуме за квалитативни избор привредног субјеката одређивали тако да не искључују могућност подношења више понуда;
- у складу са захтеваним критеријумима, понуде у анализираним јавним набавкама могли су да поднесу учесници на тржишту који имају овлашћење да продају производе компаније Kaspersky (сви наведени на интернет страници компаније Kaspersky за територију Републике Србије, други овлашћени учесници на тржишту чији подаци нису евидентирани и они који имају запослена односно ангажована лица са са одговарајућим сертификатима);
- за дистрибуцију решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky нису потребна складишта, компликована логистика, залихе производа или други услови капацитета који су потребни за нека друга тржишта или друге услуге или производе, при чему се испорука производа компаније Kaspersky обавља тако што се коришћење одређеног софтверског решења активира преко Интернета или преко одређеног кода који доставља произвођач;
- учесници на тржишту из става I диспозитива овог закључка имају статус Platinum партнера и углавном су учесници у поступцима јавних набавки са највећом процењеном вредношћу када су у питању решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky;
- понуде у свакој од појединачно анализираних јавних набавки у посматраном периоду подносио је само један понуђач;
- у свим посматраним јавним набавкама понуђена цена је скоро једнака процењеној вредности набавке (и у ситуацији када наручиоци не закључују оквирне споразуме);
- поједини учесници из става I диспозитива овог закључка приступали су Порталу јавних набавки и били информисани о поступцима јавних набавки (прегледали документацију), али за исте нису подносили понуде;
- исти понуђачи се углавном јављају и код истих наручилаца.

Комисија је на основу претходно утврђеног основано претпоставила да су се учесници на тржишту JAPI COM DOO, SINGI INŽENJERING DOO, SOLVIT NETWORKS DOO и EVIDEN doo међусобно директно или индиректно договарали који ће од њих учествовати у поступку јавне набавке, односно подносити понуду за сваког наручиоца појединачно који је расписао јавну набавку чији је предмет решење за антивирусну заштиту компаније Kaspersky. Из наведеног је основано претпостављено да је између поменутих учесника на тржишту постоји координација која је имала за циљ или последицу поделу наручилаца (купаца) на територији Републике Србије. На овај начин, односно координацијом понуђача и потенцијалних понуђача, елиминисана је конкуренција из процеса јавних набавки за решења за антивирусну заштиту компаније Kaspersky, а што може да буде облик нарушавања или спречавања конкуренције намештањем јавних набавки у складу са одредбама члана 10. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон). Другим речима, Комисија је основано претпоставила да су учесници на тржишту JAPI COM DOO, SINGI INŽENJERING DOO, SOLVIT NETWORKS DOO и EVIDEN doo поделили тржиште снабдевања према наручиоцима (купцима) тако што су директно или индиректно размењивали информације о томе који од њих ће поднети понуду код којег наручиоца (купца) у поступцима јавних набавки, ко ће учествовати у сваком појединачном поступку јавне набавке, те је у

складу са тим договором и подношена само по једна понуда у конкретном поступку јавне набавке.

Одредбом члана 10. став 1. Закона прописано је да су рестриктивни споразуми они споразуми између учесника на тржишту који имају за циљ или последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање, конкуренције на територији Републике Србије. У ставу 3. прописано је да су рестриктивни споразуми забрањени и ништави, осим у случајевима изузећа од забране у складу са Законом.

Чланом 35. став 1. Закона прописано је да Комисија покреће поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности, када на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података, основано претпостави постојање повреде конкуренције. Како је на основу свега претходно наведеног основано претпостављено постојање повреде конкуренције из члана 10. Закона, одлучено је као у ставу I диспозитива овог Закључка.

Комисија ће у испитном поступку, сагласно члану 41. Закона, предузети све потребне доказне радње у циљу правилног утврђивања чињеничног стања, испитати постојање повреде конкуренције, а по окончању поступка донети коначну одлуку о постојању повреде конкуренције.

Сагласно одредбама члана 35. став 2. Закона одлучено је као у ставу II диспозитива овог Закључка.

Сагласно члану 40. став 1. Закона одлучено је као у ставу III диспозитива овог Закључка.

Упутство о правном средству:

Против овог закључка није допуштена посебна жалба, а исти се може оспоравати у управном спору покренутом тужбом против коначне одлуке Комисије у овој управној ствари.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић